

Innleggelse ved demens kan forebygges

Eldre som utvikler demens, innlegges ofte i sykehus. Mange av innleggelsene kan forebygges, ifølge en amerikansk studie.

I en studie i USA ble 3 019 personer over 65 års alder fulgt fra 1994 til 2007 (1). Ingen hadde demens ved studiestart. 494 deltakere utviklet demens i løpet av studieperioden. Antall sykehusinnleggelser per 1 000 per-

sonår var 419 blant dem som utviklet demens mot bare 200 blant de øvrige.

Forskerne satte opp et sett med kriterier for å bedømme hvilke innleggelser som kunne vært forebyggt. Etter justering for en

rekke variabler, som alder, kjønn og bosituasjon, var andelen innleggelser i demensgruppen høyere enn i gruppen uten demens (rateratio 1,41 (95 % KI 1,23–1,61)). Tilsvarende ratio for innleggelser som kunne ha vært forebyggt var 1,78 (95 % KI 1,38–2,31). Innleggelser som kunne vært forebyggt utgjorde 28 % av alle innleggelser i demensgruppen, mot 19 % i gruppen uten demens.

– Denne studien viser at personer med demens er sårbare for akutt indremedisinsk sykdom og tilgang til tidlig helsehjelp, sier Anette Hysten Ranhoff, professor i geriatri ved Institutt for indremedisin, Universitetet i Bergen. Det er en stor studie med mange pasienter og lang oppfølgingstid. Lett tilgang til legetjenester og omsorgspersoner som kan oppdage tidlige tegn på sykdom er viktig, sier hun.

– Kunnskap om sykdomspresentasjon og sårbarhet hos personer med demens må vektlegges i utdanningen av leger og sykepleiere, og bør også være tema på kurs for pårørende til personer med demens, sier Ranhoff.

Are Brean

are.brean@legeforeningen.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Phelan EA, Borson S, Grothaus L et al. Association of incident dementia with hospitalizations. *JAMA* 2012; 307: 165–72.

Illustrasjonsfoto Colourbox

Insulin – bindeleddet mellom fedme og kreft?

Økte nivåer av insulin og insulinliknende vekstfaktor-1 kan ligge bak økt risiko for kreft ved overvekt.

Flere former for kreft, bl.a. brystkreft og kolorektal kreft, er hyppigere hos overvektige. Mulige mekanismer bak sammenhengen mellom overvekt og kreft er nylig oppsummert i tidsskriftet *Science* (1).

Sentralt står fosfatidylinositol-3-kinase (PI3K), et viktig enzym i regulering av celleproliferasjon. Mutasjoner i *PI3K*-genet kan føre til økt aktivitet i PI3K-signalveien. Også insulin og insulinliknende vekstfaktor-1 (IGF-1) kan aktivere PI3K-enzymet. Denne aktiveringen øker insulinsensitiviteten og

dermed økt glukoseoptak i celler. I kreftceller fører dette til økt syntese av fettsyrer, som via triglyserider inngår i plasmamembranen i dattercellene. Glukose inngår også i DNA og proteiner.

– Denne artikkelen gir en god og oppdatert oversikt over mekanismene som knytter overvekt til kreftutvikling, sier professor Tom Grotmol ved Kreftregisteret. – Ved overvekt spiller insulin og insulinliknende vekstfaktor-1 (IGF-1) en rolle i kreftutvikling, i tillegg til inflammatoriske og immunologiske faktorer. Overvekt fører til økte nivåer av insulin og IGF-1, som stimulerer PI3K og dermed celleproliferasjonen. Dette skjer uavhengig av tumorsuppressorgenet *PTEN*, som er den primære regulatoren av PI3K, sier han.

Grotmol påpeker også at behandling med metformin synes å redusere risikoen for kreft, noe som er diskutert i en annen artikkel i samme nummer av *Science* (2).

Trine B. Haugen

trine.b.haugen@hf.hioa.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Taubes G. Cancer research. Unraveling the obesity-cancer connection. *Science* 2012; 335: 28–32, 30–2.
2. Taubes G. Cancer research. Cancer prevention with a diabetes pill? *Science* 2012; 335: 29.